



นิทานสุภาษิตจีน (137)

成语故事 (一百三十七)

นิทานสุภาษิตจีนที่ “เรียนไทยได้จีน” จะนำเสนอในฉบับนี้คือ 胡服骑射/胡服騎射 hū fú qí shè (หู ฟู่ ฉี เม่อ) โดย คำว่า 胡 hū (หู) แปลว่า ชาวต่างชาติ ขนเผ่าเลี้ยงสัตว์เร่ร่อนทางเหนือ 服 fú (ฝู) แปลว่า เสื้อผ้า ชุด 骑/騎 qí (ฉี) แปลว่า ซี่ ซีม้า นักรบทหารม้า 射/shè (เม่อ) แปลว่า ยิง ยิงธนู ยิงธนูจากบนหลังม้า เมื่อนำมารวมกันแปลว่า ชุดนักรบและการยิงธนูของทหารม้าของชาวต่างชาติ เป็นคำที่ใช้เปรียบเทียบกับ การไม่อายุที่จะเรียนรู้ หรือเลียนแบบผู้ที่เหนือกว่า ดีกว่า รายละเอียดดูตัวอย่างจากนิทานสุภาษิตนี้

จีนในยุคสมัยรัฐศึก 战国/戰國 Zhàn Guó (จ้านกั๋ว) เป็นยุคที่แผ่นดินแตกแยกออกเป็นก๊กเป็นเหล่าตลอดกว่าสองร้อยปี เกิดสงครามชิงแผ่นดินกันนับครั้งไม่ถ้วน รัฐใหญ่น้อยเกิดและดับสูญก็มีมากมาย รัฐที่ไม่ต้องการดับสูญก็ต้องหาทางพัฒนาตนเอง สร้างรัฐของตนให้เข้มแข็ง หนึ่งในรัฐดังกล่าวก็คือรัฐจ้าว 赵国/趙國 Zhào Guó (จ้าวกั๋ว) รัฐจ้าวเป็นรัฐเล็กทางเหนือ ตะวันตกก็ติดกับรัฐฉิน ตะวันออกก็ติดกับรัฐฉี ทางเหนือติดกับดินแดนของชนเผ่าเลี้ยงสัตว์เร่ร่อน ทางใต้ติดกับรัฐเว่ย เมื่อเป็นเช่นนี้ ทำให้รัฐจ้าวมักถูกรัฐที่แข็งแกร่งกว่ารังแก และใช้เป็นหมากในทางการเมืองอยู่เสมอ



(ที่มาภาพ : <https://image.baidu.com>)

ในช่วงกลางๆของยุคสมัยรัฐศึก รัฐจ้าวก็ยิ่งอ่อนแอลงเป็นอย่างมาก ต้องเสียดินแดนต่างๆไปมากมาย แม้แต่พวกชนเผ่าเลี้ยงสัตว์เร่ร่อนทางเหนือก็มักจะมาปล้นชิงทรัพย์สมบัติและไล่ต้อนผู้คนอยู่เสมอๆ จนเจ้าผู้ครองรัฐองค์ใหม่พระนามว่า จ้าวอู่หลิงหวัง 赵武灵王/赵武灵王 Zhào wǔ líng wáng ได้ตระหนักถึงภัยอันตรายนี้ดี พระองค์จึงตัดสินใจที่จะปฏิรูปประเทศและปรับปรุงกองทัพเสียใหม่โดยครั้งหนึ่ง เมื่อพระองค์นำทัพออกรบป้องกัน

การรุกของชนเผ่าเลี้ยงสัตว์เร่ร่อนทางเหนือ พระองค์พบว่ากองทัพของตนสู้กองทัพม้าของข้าศึกไม่ได้เลย เมื่อพิจารณาดูอย่างรอบคอบแล้ว ก็พบว่า ที่กองทัพม้าของตนรบแพ้ ก็เพราะชาวจีนในสมัยนั้นนิยมทรม้าฝึกฝนโตและเทอะทะ เมื่อมาเป็นทหารม้า ก็ยังคงแต่งตัวเช่นนั้นอยู่ ทำให้เมื่ออยู่บนหลังม้า ก็ขาดความคล่องตัวไป และเหล่าทหารม้าของข้าศึกเชี่ยวชาญการยิงธนูบนหลังม้าเป็นอย่างดี ในขณะที่

กองทัพม้าของตนกลับใช้แต่ทอก ตาม และง้าว ทำให้เสียเปรียบข้าศึกที่แต่งตัวกะทัดรัด เมื่อพระองค์เสด็จศึกแล้ว ก็เลยสั่งให้มีการปฏิรูปชุดนักรบเสียใหม่ โดยให้เลียนแบบชุดนักรบของชนเผ่าเร่ร่อน ก็คือกางเกงขายาว เสื้อแขนสั้น มัดเอว เมื่อเหล่าขุนนางผู้ใหญ่รู้เข้า ต่างก็ออกมาต่อต้านอย่างหนัก โดยต่างก็ชี้ว่า อันชนชาติจีนนั้นมีความวัฒนธรรมสูงส่งเหนือกว่าเหล่าป่าเถื่อนนั้น ครั้นจะให้เลียนแบบแต่งชุดพวกเขาเช่นนี้แล้ว จะเอาหน้าไปซุกไว้ที่ไหน ตายไปจะไปเจอหน้าบรรพชนได้อย่างไร การปฏิรูปชุดนักรบครั้งนี้ได้รับการต่อต้านแม้กระทั่งเชื้อพระวงศ์ก็ร่วมต่อต้านด้วย โดยพระเจ้าอาของเขาก็อ้างเจ็บป่วยไม่มาเข้าเฝ้าตั้งเคย พระองค์จึงต้องไปชี้แจงสาเหตุ และอธิบายถึงความจำเป็นด้วยพระองค์เอง พร้องทั้งกล่าวว่า หากแม้แต่เหล่าเชื้อพระวงศ์เองก็ยังต่อต้านเช่นนี้แล้ว ข้าราชการ แม้ทัพนายกองก็คงจะไม่ยอมทำตาม เห็นที่บ้านเมืองนี้คงต้องสูญสิ้นในไม่ช้านี้เป็นแน่ เมื่อเหล่าเชื้อพระวงศ์ครุ่นคิดอย่างละเอียดแล้ว ก็เห็นว่าความอยู่รอดของประเทศชาติสำคัญกว่าการเสียหน้าอับอาย ดังนั้นจึงพากันสวมใส่ชุดใหม่ดังกล่าวเมื่อเป็นเช่นนี้ทั่วทั้งรัฐจ้าวก็เกิดการปฏิรูปชุดนักรบกันครั้งใหญ่ และนำวิธีการรบอันคล่องแคล่วของชนเผ่าเร่ร่อนมาใช้ ภายในระยะสิบปี รัฐจ้าวก็กลับมาผงาดขึ้นเป็นหนึ่งในเจ็ดรัฐผู้แข็งแกร่งแห่งยุครัฐศึก

ข้อคิดจากประโยคสุภาษิตนี้

成语比喻：不要固执，要懂得学习别人的长处，也要勇于改革。

成語比喻：不要固執，要懂得學習別人的長處，也要勇於改革。

Chéngyǔ bǐyù: Búyào gùzhí, yào dǒngdé xuéxí biérén de chángchù, yě yào yǒngyú gǎigé.

ฉิงหยี่ปี้ยี่: ปู่เหย้า กู้อี้, เหยา โต่งเต้อ เสวสี เบียเหริน เตอะ ฉางซู่, เหยา เหยา หย่งหวี ไก่เก้อ สุภาษิตเปรียบเทียบว่า ต้องไม่ตื้อตึงดัดดาน ต้องรู้จักเรียนรู้อัจฉริยะของคนอื่น และต้องกล้าที่จะเปลี่ยนแปลง

ประโยคตัวอย่างที่ใช้สำนวนสุภาษิตนี้ เช่น

我们公司经营不利，多年亏损。那我们要借用胡服骑射的故事来改革我们的公司。

我們公司經營不利，多年虧損。那我們要借用胡服騎射的故事來改革我們的公司。

Wǒmen gōngsī jīngyíng búlì, duō nián kuīsǔn. Nà wǒmen yào jièyòng hú fú qí shè de gùshì lái gǎigé wǒmen de gōngsī.

หวั่วเมิน กงซือ จิงหยิง ปู่ลี่, ตัวเหินยวน คุยสุ่น. น้า หวั่วเมิน เหยา เจี้ยโย่ง หู ฟู่ ฉี ฉือ เตอะ กู้อี้ ไหล ไก่เก้อ หวั่วเมิน เตอะ กงซือ.

บริษัทของเรามีผลประกอบการไม่ดี ขาดทุนมาหลายปี ดังนั้นพวกเราต้องใช้เรื่องราวของชุดรบทหารม้าของต่างชาติ มาปฏิวัติบริษัทของพวกเรา

ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง